

15.06.2026 – uwaga na mszycę śliwowo-chmielową w uprawie chmielu

Na obszarze województwa lubelskiego rozpoczęły się migracje mszycy śliwowo-chmielowej. Uskrzydłone samice (fot.1) przelatują na chmiel z żywicieli zimowych, którymi są różne gatunki śliw. W sprzyjających warunkach atmosferycznych migrantki mogą pokonywać lotem aktywnym dystans do 1,5 km, ale mogą być też w sposób bierny przenoszone przez wiatr i wówczas zakres migracji może zwiększyć się do kilku kilometrów. Samice zasiedlają w pierwszej kolejności najmłodsze, górne części pędów oraz młode liście chmielu. Po zasiedleniu żywiciela letniego migrantki tracą zdolność do lotu. Po 2-3 dniach rodzą larwy, z których rozwijają się bezskrzydłe samice rozmnażające się dzieworodnie (fot.2). W ciągu sezonu wegetacyjnego może rozwinąć się na chmielu około 8-9 pokoleń samic bezskrzydłych, a w sprzyjających warunkach liczba osobników na jednym liściu może przekroczyć 2000. Rozwój jednego pokolenia trwa w zależności od panującej temperatury od 8 do 16 dni. Samice bezskrzydłe i larwy żerują na spodniej stronie liści (fot.3). Wysysają soki z wiązek przewodzących i miękiszu, co powoduje osłabienie rośliny. W późniejszym okresie mszyca przenosi się także na kwiatostany i szyszki, co w uprawie chmielu stanowi główny problem. Opanowane przez szkodnika kwiatostany przestają się rozwijać, natomiast szyszki stają się bladozielone, a następnie brązowieją. Niekorzystne oddziaływanie mszyc wiąże się również z wydzielaniem spadzi, która pokrywa liście i szyszki chmielu. Spadź zawiera duże ilości cukrów i stanowi bardzo dobrą pożywkę dla grzybów z grupy sadzaków. Czarne strzępki grzyba pokrywają organy rośliny ograniczając fotosyntezę, co dodatkowo osłabia chmiel i powoduje obniżenie wielkości i jakości plonu. Mszyca śliwowo-chmielowa jest także głównym wektorem wirusa mozaiki chmielu (HpMV), przyczynia się więc do rozprzestrzeniania tego groźnego patogena.

Fot. 1. Mszyca śliwowo-chmielowa forma uskrzydłona (fot. U. Skomra)

Fot. 2. Mszyca śliwowo-chmielowa forma bezskrzydła (fot. U. Skomra)

Fot.3. Mszyce widoczne na spodniej stronie blaszki liściowej chmielu (fot. U. Skomra)

Przebieg nalotów mszyc uskrzydłonych z żywicieli zimowych na chmiel jest uzależniony od temperatury, prędkości wiatru, a także wilgotności powietrza. Najbardziej sprzyjające warunki to umiarkowana temperatura (średnia dobową od 14,5°C do 20°C) i wilgotność względna na poziomie 70% oraz prędkość wiatru do 3m/s. Silniejszy wiatr o prędkości ponad 4 m/s stanowi przeszkodę w przebiegu nalotów. Wyraźne ograniczenie migracji występuje również w przypadku obniżenia średniej dobowej temperatury powietrza do 8,5 - 13°C oraz przy wysokiej wilgotności powietrza w granicach 85-90%. Ograniczająco na liczebność populacji mszyc na chmielu wpływa wysoka temperatura powietrza (średnia dobową powyżej 21 °C) oraz susza.

W związku z rozpoczęciem migracji mszyc, należy rozpocząć systematyczne obserwacje występowania szkodnika i kontynuować je do zakończenia fazy rozwoju szyszek chmielu. W

fazie wydłużania pędów głównych i tworzenia pędów bocznych (BBCH21-39) należy oglądać wierzchołki pędów i spodnią stronę młodych liści, a obserwacje prowadzić co 10-14 dni. W fazie kwitnienia i rozwoju szyszek (BBCH 51-79) należy obserwować występowanie mszyc na kwiatostanach i szyszkach chmielu. W tym okresie częstotliwość wykonywania obserwacji powinna być zwiększona do przynajmniej jednej w tygodniu. Próg ekonomicznej szkodliwości zależy od fazy rozwojowej roślin chmielu. W fazie wydłużania się pędów głównych i tworzenia pędów bocznych (do kwitnienia) wynosi on od 50 do 100 osobników bezskrzydłych na jednym liściu. W fazie kwitnienia i rozwoju szyszek sygnałem do wdrożenia zabiegów ograniczających szkodnika jest występowanie pojedynczych osobników bezskrzydłych na kwiatostanach lub szyszkach.

Zabieg przy użyciu chemicznych środków ochrony roślin należy wykonać, gdy liczebność mszyc przekroczy próg ekonomicznej szkodliwości. Należy stosować jedynie insektycydy zarejestrowane do ochrony chmielu przed mszycą śliwowo-chmielową (tab.1). Zalecana ilość cieczy użytkowej to 1500-3000 l na 1 ha w zależności od wielkości roślin.

W sytuacji, gdy rośliny chmielu jeszcze nie kwitną, a warunki pogodowe są niekorzystne dla rozwoju szkodnika (wysoka temperatura, susza lub długotrwałe opady deszczu), warto wstrzymać się z wykonaniem oprysku, bowiem liczebność populacji może się znacząco zmniejszyć.

Tabela 1. Preparaty zalecane do ograniczania mszycy śliwowo-chmielowej na chmielu

Nazwa handlowa preparatu	Substancja czynna	Zalecana dawka	Karencja
Afinto	flonikamid	0,18 kg/ha	21 dni
Alakazam 500WG	flonikamid	0,18 kg/ha	21 dni
Flury4insects 200SL	flupyradifuron	0,75 l/ha	21 dni
Hinode	flonikamid	0,18 kg/ha	21 dni
Mainman 50 WG	flonikamid	0,18 kg/ha	21 dni
PRO-SISI	flupyradifuron	0,75 l/ha	21 dni
Sagitta	flupyradifuron	0,75 l/ha	21 dni
Sivanto Prime	flupyradifuron	0,75 l/ha	21 dni
Teppeki 50 WG	flonikamid	0,18 kg/ha	21 dni
Velmeri 500WG	flonikamid	0,18 kg/ha	21 dni

UWAGA! Środki ochrony roślin należy stosować zgodnie z załączoną etykietą. Wszystkie preparaty zalecane do ograniczania mszycy śliwowo-chmielowej na chmielu mogą być również stosowane w systemie integrowanej produkcji.

Opracowano: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach